

VOORWOORD

Een studie over de autobiografie behoort te beginnen met de constatering dat het genre zich onttrekt aan iedere poging tot definiëring. Deze conclusie vormt het uitgangspunt van elk onderzoek dat zich met de autobiografie bezighoudt. Steeds worden daarbij anderen aan het woord gelaten die dit eerder hebben ondervonden. Dat zal ik nu ook doen en verwijs hierbij naar de bibliografie. De meest recente inventarisatie van de gebleken onmogelijkheden geeft H. Porter Abbott in zijn "Autobiography, Autography, Fiction: Groundwork for a Taxonomy of Textual Categories". Na een dergelijke constatering wordt vervolgens steeds het eigen voorstel geïntroduceerd, waarmee het genre toch gevangen lijkt te kunnen worden in een theorie. Ook dat doe ik en daartoe verwijs ik naar wat op dit voorwoord volgt. Niet zelden wordt ten slotte toch bewust een aantal vragen onbeantwoord gelaten of een richting aangegeven, waarlangs verder onderzoek plaats zou kunnen vinden om dit proteïsche genre te beschrijven zonder het in die hoedanigheid aan te tasten. Paul John Eakin vormt hier geen uitzondering op. Hij schrijft in zijn *Fictions in Autobiography. Studies in the Art of Self-Invention* (1985) het volgende: "Autobiography continues to await a historian prepared to meet the methodological requirements of the sophisticated program of genre research elaborated by Philippe Lejeune and Elisabeth Bruss" (p.203). Met dit boek wil ik aan deze oproep gehoor geven.

Een blik op de inhoudsopgave kan volstaan als samenvatting van wat er in deze studie aan de orde gesteld zal worden. Ik hoop dat de strakke indeling de helderheid van het betoog ten goede zal komen. Hoewel de Modernistische autobiografie centraal staat, bleek niet alleen de vaststelling van een kader dat ik "de traditionele autobiografie" heb genoemd onontbeerlijk te zijn, tevens was de verleiding te groot om niet bij het Modernisme te stoppen. Overigens blijven niet alleen in dit laatste hoofdstuk voldoende vragen over voor verder onderzoek.

Deze studie zou niet deze vorm hebben gehad, als niet een aantal mensen er zijn sporen in had achtergelaten. Ideeën van studenten en collega's hebben steeds op mijn belangstelling kunnen rekenen. Voor hun interesse ben ik hen zeer erkentelijk. Op de eerste plaats wil ik

prof. dr W.J.M. Bronzwaer bedanken, die mij gedurende het gehele onderzoek heeft gestimuleerd en steeds tijd heeft weten te vinden het manuscript van zijn vruchtbare kritiek te voorzien. De gesprekken met hem en met mevrouw dr U. Musarra-Schrøder, die evenzo met haar precieze en deskundige commentaar de groei van dit werk heeft gevolgd, hebben sterk bijgedragen tot de definitieve vorm, die dit boek nu bezit. Ook haar wil ik hiervoor mijn bijzondere dank uitspreken. Ben Salemans heeft mij enkele geheimen van het tekstverwerken ontsluitend en Peter-Arno Coppen heeft meegewerkt aan het vervaardigen van het register; voor deze hulp ben ik hen beiden dankbaar. Naast de wetenschappelijke en niet-wetenschappelijke steun is het vooral de vriendschap van Frans Schaars, die mij voor en tijdens het schrijven vergezeld heeft. Maar het meest waardevol is voor mij de plaats in mijn biografie die Astrid en Ilse, gelijktijdig met dit boek opgroeiend, zonder enige terughoudendheid voor zich opgeëist hebben. Zonder hen zouden de boeken slechts boeken zijn gebleven.

Nijmegen, juni 1989
O.S.